C/2025/645

10.2.2025

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 21ης Ιανουαρίου 2025

για την έγκριση του εθνικού μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού-διαρθρωτικού σχεδίου της Σλοβακίας

(C/2025/645)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1263, και ιδίως το άρθρο 17,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, και ιδίως το άρθρο 8 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Επιτροπής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

(1) Στις 30 Απριλίου 2024 τέθηκε σε ισχύ μεταρρυθμισμένο πλαίσιο οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ. Ο κανονισμός (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία ([1]), μαζί με τον τροποποιημένο κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1467/97 σχετικά με την εφαρμογή της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος ([2]) και την τροποποιημένη οδηγία 2011/85/ΕΕ του Συμβουλίου σχετικά με τα δημοσιονομικά πλαίσια των κρατών μελών ([3]), αποτελούν τα βασικά στοιχεία του μεταρρυθμισμένου πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ. Το πλαίσιο αποσκοπεί στην προώθηση υγιών και βιώσιμων δημόσιων οικονομικών, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης και ανθεκτικότητας μέσω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, καθώς και στην πρόληψη των υπερβολικών δημοσιονομικών ελλειμμάτων. Προωθεί επίσης την ανάληψη ιδίας ευθύνης σε εθνικό επίπεδο και επικεντρώνεται περισσότερο στον μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, σε συνδυασμό με πιο αποτελεσματική και συνεκτική επιβολή των κανόνων.

(2) Τα εθνικά μεσοπρόθεσμα δημοσιονομικά-διαρθρωτικά σχέδια που υποβάλλουν τα κράτη μέλη στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή βρίσκονται στο επίκεντρο του νέου πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης. Τα εν λόγω σχέδια πρέπει να επιτυγχάνουν δύο στόχους: i) να διασφαλίζουν ότι, μεταξύ άλλων έως το πέρας της περιόδου προσαρμογής, το δημόσιο χρέος βρίσκεται σε αξιόπιστα καθοδική πορεία ή παραμένει σε συνετά επίπεδα, και ότι το δημοσιονομικό έλλειμμα οδηγείται και διατηρείται κάτω από την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, και ii) να διασφαλίζουν την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που να ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και να λαμβάνουν υπόψη τις κοινές προτεραιότητες της ΕΕ. Για τον σκοπό αυτόν, κάθε σχέδιο πρέπει να παρουσιάζει μεσοπρόθεσμη δέσμευση για μια πορεία των καθαρών δαπανών ([4]), η οποία να θέτει ουσιαστικά δημοσιονομικό περιορισμό για τη διάρκεια του σχεδίου, που καλύπτει τέσσερα ή πέντε έτη (ανάλογα με την κανονική διάρκεια της κοινοβουλευτικής περιόδου στο εκάστοτε κράτος μέλος). Επιπλέον, το σχέδιο πρέπει να εξηγεί με ποιον τρόπο το κράτος μέλος θα διασφαλίσει την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που να ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, ιδίως στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις [συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν τη διαδικασία μακροοικονομικών ανισορροπιών (ΔΜΑ), κατά περίπτωση], καθώς και με ποιον τρόπο το κράτος μέλος θα λάβει υπόψη τις κοινές προτεραιότητες της Ένωσης. Η περίοδος δημοσιονομικής προσαρμογής καλύπτει χρονικό διάστημα τεσσάρων ετών, το οποίο μπορεί να παραταθεί κατά έως και τρία έτη, αν το κράτος μέλος δεσμευτεί να υλοποιήσει ένα σύνολο σχετικών μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων το οποίο πληροί τα κριτήρια του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

(3) Μετά την υποβολή του σχεδίου, η Επιτροπή πρέπει να αξιολογήσει κατά πόσον αυτό συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

([1]) Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου (ΕΕ L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1264 του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1467/97 για την επιτάχυνση και τη διασαφήνιση της εφαρμογής της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος (ΕΕ L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

([3]) Οδηγία (ΕΕ) 2024/1265 του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, για την τροποποίηση της οδηγίας 2011/85/ΕΕ σχετικά με τις απαιτήσεις για τα δημοσιονομικά πλαίσια των κρατών μελών (ΕΕ L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

([4]) Οι καθαρές δαπάνες όπως ορίζονται στο άρθρο 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, δηλαδή οι κρατικές δαπάνες μετά την αφαίρεση i) των δαπανών για τόκους, ii) των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων, iii) των δαπανών για προγράμματα της Ένωσης που καλύπτονται στο σύνολό τους από ενωσιακά κονδύλια, iv) των εθνικών δαπανών για τη συγχρηματοδότηση προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από την Ένωση, v) των κυκλικών στοιχείων των δαπανών για επιδόματα ανεργίας και vi) των έκτακτων και άλλων προσωρινών μέτρων.

(4) Βάσει σύστασης της Επιτροπής, το Συμβούλιο πρέπει στη συνέχεια να εκδώσει σύσταση με την οποία να καθορίζει την πορεία των καθαρών δαπανών του οικείου κράτους μέλους και, εφόσον συντρέχει περίπτωση, να εγκρίνει το σύνολο των μεταρρυθμιστικών και επενδυτικών δεσμεύσεων στις οποίες στηρίζεται παράταση της περιόδου δημοσιονομικής προσαρμογής.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ-ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΤΗΣ ΣΛΟΒΑΚΙΑΣ

(5) Στις 15 Οκτωβρίου 2024 η Σλοβακία υπέβαλε το οικείο εθνικό μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή. Η υποβολή πραγματοποιήθηκε έπειτα από παράταση της προθεσμίας που ορίζεται στο άρθρο 36 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, όπως συμφωνήθηκε με την Επιτροπή λαμβανομένων υπόψη των λόγων που προέβαλε η Σλοβακία.

Διαδικασία πριν από την υποβολή του σχεδίου

(6) Για να πλαισιωθεί ο διάλογος που οδηγεί στην υποβολή εθνικών μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών-διαρθρωτικών σχεδίων, στις 21 Ιουνίου 2024 η Επιτροπή απέστειλε, σύμφωνα με το άρθρο 9 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, την πορεία αναφοράς ([5]) στη Σλοβακία. Η Επιτροπή δημοσίευσε την πορεία αναφοράς στις 15 Οκτωβρίου 2024 ([6]). Η πορεία αναφοράς βασίζεται σε ανάλυση επικινδυνότητας και διασφαλίζει ότι, έως το τέλος της περιόδου δημοσιονομικής προσαρμογής και ελλείψει περαιτέρω δημοσιονομικών μέτρων πέραν της περιόδου προσαρμογής, το δημόσιο χρέος βρίσκεται σε αξιόπιστα καθοδική πορεία ή διατηρείται σε συνετά επίπεδα σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, και ότι το δημοσιονομικό έλλειμμα μειώνεται κάτω από το 3 % του ΑΕΠ κατά την περίοδο προσαρμογής και διατηρείται κάτω από την εν λόγω τιμή αναφοράς σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Ως μεσοπρόθεσμος ορίζοντας ορίζεται η δεκαετής περίοδος μετά το πέρας της περιόδου προσαρμογής. Σύμφωνα με το άρθρο 6 στοιχείο δ) και τα άρθρα 7 και 8 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, η πορεία αναφοράς συνάδει επίσης με την τιμή αναφοράς για το έλλειμμα, τη συνθήκη διασφάλισης της βιωσιμότητας του χρέους και τη συνθήκη διασφάλισης της ανθεκτικότητας του ελλείμματος. Η πορεία αναφοράς της Σλοβακίας ορίζει ότι, με βάση τις παραδοχές της Επιτροπής στις οποίες στηριζόταν η προηγούμενη καθοδήγηση του Ιουνίου του 2024 και την παραδοχή τετραετούς περιόδου προσαρμογής, οι καθαρές δαπάνες δεν θα πρέπει να αυξηθούν περισσότερο από τις τιμές που παρέχονται στον πίνακα 1. Οι τιμές αυτές αντιστοιχούν σε μέση αύξηση των καθαρών δαπανών κατά 2,0 % κατά την περίοδο προσαρμογής (2025-2028).

Πίνακας 1: Πορεία αναφοράς την οποία παρείχε η Επιτροπή στη Σλοβακία στις 21 Ιουνίου 2024

	2025	2026	2027	2028	Μέσος όρος 2025-2028
Μέγιστη αύξηση των καθαρών δαπανών (ετήσια, %)	2,8	2,0	1,6	1,5	2,0

Πηγή: Υπολογισμοί της Επιτροπής.

(7) Σύμφωνα με το άρθρο 12 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, η Σλοβακία και η Επιτροπή διεξήγαγαν τεχνικό διάλογο από τον Ιούνιο έως τον Σεπτέμβριο του 2024. Ο διάλογος επικεντρώθηκε στην πορεία των καθαρών δαπανών που προβλέπει η Σλοβακία και στις υποκείμενες παραδοχές της (ιδίως στην οπισθοβαρή δημοσιονομική προσαρμογή το 2026, η οποία εξηγείται από τις επενδύσεις στον τομέα της άμυνας και την εθνική συγχρηματοδότηση χρηματοδοτούμενων από την ΕΕ επιχορηγήσεων), καθώς και στην προβλεπόμενη υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που να ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και στις κοινές προτεραιότητες της Ένωσης για δίκαιη πράσινη και ψηφιακή μετάβαση, κοινωνική και οικονομική ανθεκτικότητα, ενεργειακή ασφάλεια και ανάπτυξη αμυντικών ικανοτήτων.

(8) Τον Σεπτέμβριο και τον Οκτώβριο του 2024, σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 3 και το άρθρο 36 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, βάσει των πληροφοριών που παρείχε η Σλοβακία στο σχέδιό της, το εθνικό μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο συζητήθηκε στο Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο, το οποίο περιλαμβάνει τις συνδικαλιστικές οργανώσεις, την ένωση εργοδοτών, την οργάνωση εργοδοτών και τους δήμους της Σλοβακίας.

([5]) Η προηγούμενη καθοδήγηση που διαβιβάστηκε στα κράτη μέλη και στην Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή περιλαμβάνει πορείες χωρίς παράταση και με παράταση της περιόδου προσαρμογής (που καλύπτει 4 και 7 έτη, αντίστοιχα). Περιλαμβάνει επίσης τους βασικούς αρχικούς όρους και τις υποκείμενες παραδοχές που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο μεσοπρόθεσμης πρόβλεψης του δημόσιου χρέους της Επιτροπής. Η πορεία αναφοράς υπολογίστηκε με βάση τη μεθοδολογία που περιγράφεται στο *Debt Sustainability Monitor (Παρακολούθηση της βιωσιμότητας του χρέους) 2023* της Επιτροπής (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_en?prefLang=el&etrans=el). Βασίζεται στις εαρινές προβλέψεις 2024 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και στη μεσοπρόθεσμη παράτασή τους έως το 2033, ενώ η μακροπρόθεσμη αύξηση του ΑΕΠ και οι δαπάνες λόγω της γήρανσης του πληθυσμού συνάδουν με την κοινή *έκθεση της Επιτροπής και του Συμβουλίου για τη δημογραφική γήρανση του 2024* (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en?prefLang=el).

([6]) https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/national-medium-term-fiscal-structural-plans_el#slovakia.

Άλλες συναφείς διαδικασίες

(9) Στις 26 Ιουλίου 2024 το Συμβούλιο διαπίστωσε την ύπαρξη υπερβολικού ελλείμματος στη Σλοβακία λόγω μη συμμόρφωσης με το κριτήριο του ελλείμματος ([7]). Η παρούσα σύσταση συμπίπτει με τη σύσταση του Συμβουλίου δυνάμει του άρθρου 126 παράγραφος 7 της ΣΛΕΕ προκειμένου να τερματιστεί η κατάσταση του υπερβολικού δημόσιου ελλείμματος στη Σλοβακία ([8]). Η ταυτόχρονη έκδοση των εν λόγω συστάσεων, η οποία είναι προσαρμοσμένη στη μετάβαση στο νέο πλαίσιο οικονομικής διακυβέρνησης, από την οποία και δικαιολογείται, διασφαλίζει τη συνοχή μεταξύ των συνιστώμενων πορειών προσαρμογής.

(10) Στις 15 Οκτωβρίου 2024 η Σλοβακία υπέβαλε το οικείο σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος για το 2025. Η Επιτροπή εξέδωσε γνώμη σχετικά με το εν λόγω σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος στις 26 Νοεμβρίου 2024 ([9]).

(11) Στις 19 Ιουνίου 2024 η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Σλοβακία αντιμετωπίζει μακροοικονομικές ανισορροπίες. Ειδικότερα, η Σλοβακία αντιμετωπίζει ευπάθειες που σχετίζονται με την ανταγωνιστικότητα κόστους, το εξωτερικό ισοζύγιο, τη στεγαστική αγορά και το χρέος των νοικοκυριών ([10]).

(12) Στις 21 Οκτωβρίου 2024 το Συμβούλιο απηύθυνε στη Σλοβακία σειρά ειδικών ανά χώρα συστάσεων στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου ([11]).

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

(13) Σύμφωνα με το άρθρο 16 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, η Επιτροπή αξιολόγησε το σχέδιο ως εξής:

Πλαίσιο: μακροοικονομική και δημοσιονομική κατάσταση και προοπτικές

(14) Η οικονομική δραστηριότητα στη Σλοβακία αυξήθηκε κατά 1,4 % το 2023, λόγω της μείωσης της ιδιωτικής και δημόσιας κατανάλωσης. Σύμφωνα με τις φθινοπωρινές προβλέψεις 2024 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οικονομία αναμένεται να αναπτυχθεί κατά 2,2 % το 2024, λόγω της ισχυρής ιδιωτικής και δημόσιας κατανάλωσης, αν και η ζήτηση για εξαγωγές θα είναι μειωμένη. Το 2025 το πραγματικό ΑΕΠ πρόκειται να αυξηθεί κατά 2,3 %, λόγω της ιδιωτικής κατανάλωσης και των επενδύσεων. Το 2026 το πραγματικό ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί κατά 2,5 %, λόγω της ισχυρής ιδιωτικής κατανάλωσης και των θετικών καθαρών εξαγωγών. Κατά τη διάρκεια του χρονικού ορίζοντα των προβλέψεων (δηλ. 2024-2026), η αύξηση του δυνητικού ΑΕΠ στη Σλοβακία αναμένεται να σημειώσει μικρή υποχώρηση, από 2,3 % το 2024 σε 2,2 % έως το 2026. Το ποσοστό ανεργίας βρισκόταν στο 5,8 % το 2023 και, σύμφωνα με τις προβλέψεις της Επιτροπής, θα υποχωρήσει σε 5,5 % το 2024, σε 5,3 % το 2025 και σε 5,1 % το 2026. Ο πληθωρισμός (αποπληθωριστής του ΑΕΠ) προβλέπεται να μειωθεί από 10,1 % το 2023 σε 4,4 % το 2024 και να φτάσει στο 3,8 % το 2025 και στο 2,8 % το 2026.

(15) Όσον αφορά τις δημοσιονομικές εξελίξεις, το 2023 το δημοσιονομικό έλλειμμα της Σλοβακίας ανήλθε σε 5,2 % του ΑΕΠ. Σύμφωνα με τις φθινοπωρινές προβλέψεις 2024 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το πλεόνασμα πρόκειται να ανέλθει στο 5,8 % του ΑΕΠ το 2024, να μειωθεί στο 4,7 % του ΑΕΠ το 2025 και, με την προϋπόθεση ότι δεν θα υπάρξει αλλαγή πολιτικής, στο 4,1 % το 2026. Οι φθινοπωρινές προβλέψεις 2024 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής περιλαμβάνουν το σχέδιο προϋπολογισμού της Σλοβακίας για το 2025 που υπέβαλε η κυβέρνηση στο εθνικό κοινοβούλιο τον Οκτώβριο. Το δημόσιο χρέος ανήλθε στο 56,1 % του ΑΕΠ στο τέλος του 2023. Σύμφωνα με τις φθινοπωρινές προβλέψεις 2024 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ο λόγος του χρέους αναμένεται να αυξηθεί στο 58,9 % του ΑΕΠ στο τέλος του 2024. Προβλέπεται να αυξηθεί σε 59,8 % του ΑΕΠ στο τέλος του 2025 και σε 61,8 % στο τέλος του 2026. Οι δημοσιονομικές προβολές της Επιτροπής δεν λαμβάνουν υπόψη τις δεσμεύσεις πολιτικής στα μεσοπρόθεσμα σχέδια αυτές καθαυτές έως ότου να υποστηρίζονται από εύλογα και επαρκώς καθορισμένα απτά μέτρα πολιτικής.

Πορεία των καθαρών δαπανών και κύριες μακροοικονομικές παραδοχές στο σχέδιο

(16) Το εθνικό μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο της Σλοβακίας καλύπτει την περίοδο 2025-2028 και προβλέπει δημοσιονομική προσαρμογή σε χρονικό διάστημα τεσσάρων ετών.

(17) Το σχέδιο περιέχει όλες τις πληροφορίες που απαιτούνται από το άρθρο 13 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

(18) Στο σχέδιο προβλέπεται δέσμευση στην πορεία των καθαρών δαπανών που αναφέρεται στον πίνακα 2, η οποία αντιστοιχεί σε μέση αύξηση των καθαρών δαπανών κατά 2,0 % κατά τη διάρκεια των ετών 2025-2028. Η μέση αύξηση των καθαρών δαπανών που αναφέρεται στο σχέδιο κατά την περίοδο προσαρμογής (2025-2028) ισούται με ([12]) την πορεία αναφοράς την οποία διαβίβασε η Επιτροπή στις 21 Ιουνίου 2024. Το σχέδιο βασίζεται στην παραδοχή ότι η αύξηση του δυνητικού ΑΕΠ θα μειωθεί σταδιακά από 2,4 % το 2025 σε 1,4 % το 2028. Επιπλέον, το σχέδιο προβλέπει ότι ο ρυθμός αύξησης του αποπληθωριστή του ΑΕΠ θα μειωθεί από 4,6 % το 2024 σε 3,2 % το 2025, και ακολούθως σε 2,9 % το 2028.

([7]) ΕΕ L, 1.8.2024, ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2024/2129/oj.
([8]) Σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου προκειμένου να τερματιστεί η κατάσταση του υπερβολικού ελλείμματος στη Σλοβακία, της 26.11.2024, COM(2024)958 final.
([9]) Γνώμη της Επιτροπής σχετικά με το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος της Σλοβακίας, 26.11.2024, C(2024) 9065 final.
([10]) Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, την Επιτροπή των Περιφερειών και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, COM(2024) 600 final, προσάρτημα 4.
([11]) Σύσταση του Συμβουλίου, της 21ης Οκτωβρίου 2024, σχετικά με την οικονομική και δημοσιονομική πολιτική, την πολιτική απασχόλησης και τη διαρθρωτική πολιτική της Σλοβακίας.
([12]) Η διαφορά δεν είναι ορατή λόγω στρογγυλοποίησης.

Πίνακας 2: Πορεία των καθαρών δαπανών και κύριες παραδοχές στο σχέδιο της Σλοβακίας

	2024	2025	2026	2027	2028	Μέσος όρος της περιόδου ισχύος του σχεδίου 2025-2028
Αύξηση των καθαρών δαπανών (ετήσια, %)	6,2	3,8	0,9	1,6	1,5	2,0
Αύξηση των καθαρών δαπανών (σωρευτική, %)	6,2	10,3	11,2	13,0	14,8	ά.α
Αύξηση του δυνητικού ΑΕΠ (%)	2,3	2,4	1,7	1,4	1,4	1,7
Πληθωρισμός (αύξηση του αποπληθωριστή του ΑΕΠ) (%)	4,6	3,2	3,1	3,0	2,9	3,1

Πηγή: Μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο της Σλοβακίας και υπολογισμοί της Επιτροπής.

Επιπτώσεις των δεσμεύσεων του σχεδίου για τις καθαρές δαπάνες στο δημόσιο χρέος

(19) Εάν η πορεία των καθαρών δαπανών για την οποία αναλήφθηκε δέσμευση στο σχέδιο και οι υποκείμενες παραδοχές υλοποιηθούν, το δημόσιο χρέος θα αυξηθεί σταδιακά, σύμφωνα με το σχέδιο, από 58,5 % το 2024 σε 62,1 % του ΑΕΠ το 2027, προτού αρχίσει να μειώνεται σε 61,4 % στο τέλος της περιόδου προσαρμογής (2028), σύμφωνα με τον ακόλουθο πίνακα. Αναμένεται υπέρβαση της τιμής αναφοράς του 60 % του ΑΕΠ που ορίζει η Συνθήκη για πρώτη φορά το 2026, στο επίπεδο του 61,6 % του ΑΕΠ, και διατήρησή της πάνω από την τιμή αναφοράς για τα τελευταία έτη της περιόδου προσαρμογής. Στη συνέχεια, μεσοπρόθεσμα (δηλαδή έως το 2038), ο λόγος του χρέους αναμένεται να μειωθεί σταδιακά σύμφωνα με το σχέδιο και να ανέλθει στο 54,8 % του ΑΕΠ έως το 2038.

Πίνακας 3: Εξελίξεις του δημόσιου χρέους και του ισοζυγίου στο σχέδιο της Σλοβακίας

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2038
Δημόσιο χρέος (% του ΑΕΠ)	56,0	58,5	59,8	61,6	62,1	61,4	54,8
Ισοζύγιο της κυβέρνησης (% του ΑΕΠ)	- 4,9	- 5,9	- 5,1	- 3,9	- 2,9	- 1,8	- 2,3

Πηγή: Μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο της Σλοβακίας.

Ως εκ τούτου, σύμφωνα με το σχέδιο, το δημόσιο χρέος θα μειωθεί κάτω από την τιμή αναφοράς του 60 % του ΑΕΠ που ορίζει η Συνθήκη μεσοπρόθεσμα. Αυτό είναι εύλογο με βάση τις παραδοχές του σχεδίου, δεδομένου ότι το χρέος προβλέπεται να διαμορφωθεί σε ποσοστό κάτω από το 60 % του ΑΕΠ έως το 2038, σύμφωνα με όλες τις αιτιοκρατικές προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων της ανάλυσης βιωσιμότητας του χρέους από την Επιτροπή. Επομένως, με βάση τις δεσμεύσεις πολιτικής και τις μακροοικονομικές παραδοχές του σχεδίου, η πορεία των καθαρών δαπανών που προτείνεται στο σχέδιο συνάδει με την απαίτηση για το χρέος, όπως ορίζεται στο άρθρο 6 στοιχείο α) και στο άρθρο 16 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

Επιπτώσεις των δεσμεύσεων του σχεδίου για τις καθαρές δαπάνες στο ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης

(20) Με βάση την πορεία των καθαρών δαπανών και τις παραδοχές του σχεδίου, το δημοσιονομικό έλλειμμα αναμένεται να ανέλθει σε 5,9 % του ΑΕΠ το 2024 και να μειωθεί σταδιακά σε 1,8 % το 2028. Το 2027 το έλλειμμα αναμένεται να επανέλθει σε επίπεδο χαμηλότερο του 3 % του ΑΕΠ, στο 2,9 % του ΑΕΠ. Ως εκ τούτου, σύμφωνα με το σχέδιο, το ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης δεν θα υπερβαίνει την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ στο τέλος της περιόδου προσαρμογής (2028). Επιπλέον, κατά τη δεκαετία που έπεται της περιόδου προσαρμογής (δηλαδή έως το 2038), το δημόσιο έλλειμμα δεν θα υπερβαίνει το 3 % του ΑΕΠ. Επομένως, με βάση τις δεσμεύσεις πολιτικής και τις μακροοικονομικές παραδοχές του σχεδίου, η πορεία των καθαρών δαπανών που προτείνεται στο σχέδιο συνάδει με την απαίτηση για το έλλειμμα, όπως ορίζεται στο άρθρο 6 στοιχείο β) και στο άρθρο 16 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

Χρονοδιάγραμμα της δημοσιονομικής προσαρμογής

(21) Το χρονοδιάγραμμα της δημοσιονομικής προσαρμογής, που μετράται ως η μεταβολή του διαρθρωτικού πρωτογενούς ισοζυγίου, όπως περιγράφεται στο σχέδιο, είναι οπισθοβαρές, σε σύγκριση με την εξ ορισμού γραμμική πορεία που αναφέρεται ως κανόνας στο άρθρο 6 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263. Το 2025 η δημοσιονομική προσαρμογή του διαρθρωτικού πρωτογενούς ισοζυγίου είναι 0,8 εκατοστιαίες μονάδες, δηλαδή 0,5 εκατοστιαίες μονάδες χαμηλότερη από τη μέση ετήσια προσαρμογή κατά τη διάρκεια του χρονικού ορίζοντα του σχεδίου. Η λιγότερο φιλόδοξη δημοσιονομική προσαρμογή το 2025 εξηγείται από την αναβολή της υλοποίησης στρατιωτικών επενδύσεων από προηγούμενα έτη, οι οποίες ανέρχονται σε 0,4 % του ΑΕΠ το 2025. Ως εκ τούτου, η προσαρμογή έχει μετατεθεί στο 2026, όταν η προγραμματισμένη προσαρμογή στο διαρθρωτικό πρωτογενές ισοζύγιο προβλέπεται να είναι υψηλότερη από τη μέση ετήσια προσαρμογή κατά 0,5 εκατοστιαίες μονάδες. Το 2027 και το 2028 η προσαρμογή όσον αφορά το διαρθρωτικό πρωτογενές ισοζύγιο είναι γραμμική. Επομένως, με βάση τις δεσμεύσεις πολιτικής και τις μακροοικονομικές παραδοχές του σχεδίου, η πορεία των καθαρών δαπανών που προτείνεται στο σχέδιο συνάδει με τη ρήτρα για τη συνθήκη διασφάλισης μη οπισθοβαρούς προσπάθειας που ορίζεται στο άρθρο 6 στοιχείο γ) και με τη μεταβατική διάταξη στο άρθρο 36 παράγραφος 1 στοιχείο ε) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

Πίνακας 4: Εξελίξεις του διαρθρωτικού πρωτογενούς ισοζυγίου στο σχέδιο της Σλοβακίας

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Διαρθρωτικό πρωτογενές ισοζύγιο (% του ΑΕΠ)	- 3,5	- 4,3	- 3,5	- 1,7	- 0,3	1,0
Μεταβολή στο διαρθρωτικό πρωτογενές ισοζύγιο (ε.μ.)	ά.α	- 0,8	0,8	1,8	1,3	1,3

Πηγή: Μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο της Σλοβακίας.

Συνέπεια με τη διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος

(22) Η πορεία των καθαρών δαπανών που περιγράφεται στο σχέδιο συνάδει με τις απαιτήσεις στο πλαίσιο της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος [ιδίως με την ελάχιστη ετήσια διαρθρωτική προσαρμογή που ορίζεται στο άρθρο 3 παράγραφος 4 τρίτο εδάφιο του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1467/97 του Συμβουλίου].

Συνέπεια του σχεδίου με τη συνθήκη διασφάλισης της ανθεκτικότητας του ελλείμματος

(23) Η απαίτηση του προληπτικού σκέλους που ορίζεται στο άρθρο 8 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263 σχετικά με τη συνθήκη διασφάλισης της ανθεκτικότητας του ελλείμματος, η οποία αποσκοπεί στην παροχή κοινού περιθωρίου σε σχέση με την τιμή αναφοράς 3 % του ΑΕΠ για το έλλειμμα, ισχύει για τη Σλοβακία από το 2028, δεδομένου ότι το έλλειμμα προβλέπεται να είναι κάτω από το 3 % του ΑΕΠ το 2027. Ως εκ τούτου, το 2028 η ετήσια προσαρμογή του διαρθρωτικού πρωτογενούς ισοζυγίου δεν θα πρέπει να είναι μικρότερη από 0,4 % του ΑΕΠ εάν το διαρθρωτικό έλλειμμα παρέμενε πάνω από το 1,5 % του ΑΕΠ το 2027, ώστε να επιτευχθεί κοινό περιθώριο ανθεκτικότητας σε διαρθρωτικούς όρους της τάξης του 1,5 % του ΑΕΠ. Η δημοσιονομική προσαρμογή που προκύπτει από τις δεσμεύσεις πολιτικής και τις μακροοικονομικές παραδοχές του σχεδίου ανέρχεται σε 1,3 % του ΑΕΠ το 2028. Επομένως, με βάση τις δεσμεύσεις πολιτικής και τις μακροοικονομικές παραδοχές του σχεδίου, η πορεία των καθαρών δαπανών που προτείνεται στο σχέδιο συνάδει με τη συνθήκη διασφάλισης της ανθεκτικότητας του ελλείμματος.

Συνέπεια του σχεδίου με τη συνθήκη διασφάλισης της βιωσιμότητας του χρέους

(24) Σύμφωνα με το σχέδιο, το δημόσιο χρέος θα διαμορφωθεί από 60 % έως 90 % του ΑΕΠ το 2026, το 2027 και το 2028. Ωστόσο, δεδομένου ότι, σύμφωνα με το σχέδιο, το δημόσιο έλλειμμα θα μειωθεί κάτω από το 3 % του ΑΕΠ το 2027, γεγονός που θα έχει ως αποτέλεσμα την κατάργηση της απόφασης με την οποία διαπιστώνεται η ύπαρξη υπερβολικού ελλείμματος κατά το τελευταίο έτος της περιόδου προσαρμογής, η συνθήκη διασφάλισης της βιωσιμότητας του χρέους δεν εφαρμόζεται κατά τη διάρκεια της περιόδου που καλύπτεται από το σχέδιο.

Μακροοικονομικές παραδοχές του σχεδίου

(25) Το σχέδιο βασίζεται σε σειρά μακροοικονομικών και δημοσιονομικών παραδοχών που συνάδουν με τις παραδοχές της Επιτροπής που διαβιβάστηκαν στη Σλοβακία στις 21 Ιουνίου 2024. Λαμβάνει υπόψη πρόσθετες διαθέσιμες πληροφορίες σε σύγκριση με την πορεία αναφοράς και περιλαμβάνει αναλόγως επικαιροποιημένους μακροοικονομικούς και δημοσιονομικούς δείκτες. Ο αντίκτυπος αυτής της επικαιροποίησης δεν επηρεάζει σημαντικά τη μέση αύξηση των καθαρών δαπανών στο σχέδιο σε σύγκριση με την πορεία αναφοράς.

Δημοσιονομική στρατηγική του σχεδίου

(26) Σύμφωνα με την ενδεικτική δημοσιονομική στρατηγική που περιέχεται στο σχέδιο, οι δεσμεύσεις για τις καθαρές δαπάνες θα υλοποιηθούν κυρίως μέσω αυξήσεων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων. Το σχέδιο παρουσιάζει μέτρα που αντιπροσωπεύουν το ένα τρίτο του στοχευόμενου ποσού, ενώ τα υπόλοιπα δύο τρίτα θα προσδιοριστούν στους επόμενους ετήσιους προϋπολογισμούς. Η σχεδιαζόμενη δημοσιονομική εξυγίανση το 2025 βασίζεται στα προγραμματισμένα μέτρα αύξησης των εσόδων και μείωσης των δαπανών που περιλαμβάνονται στο σχέδιο προϋπολογισμού του 2025. Περιλαμβάνει αύξηση των φόρων προστιθέμενης αξίας, του εταιρικού φόρου και του ειδικού φόρου κατανάλωσης στα προϊόντα καπνού, νέους φόρους επί των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών για τις επιχειρήσεις, καθώς και νέους ειδικούς φόρους κατανάλωσης για τα ποτά με περιεκτικότητα σε γλυκαντικές ουσίες και τα μη καπνικά προϊόντα. Στο σκέλος των δαπανών, τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν την κατάργηση των υφιστάμενων μέτρων στήριξης που σχετίζονται με τις υψηλές τιμές της ενέργειας και τη μείωση των μισθών στον δημόσιο τομέα. Η αύξηση των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων ανέρχεται σε 1,6 % του ΑΕΠ, ενώ οι μειώσεις δαπανών ανέρχονται σε 0,6 % του ΑΕΠ. Ωστόσο, η Σλοβακία σχεδιάζει επίσης να αυξήσει τις δαπάνες κατά 0,6 % του ΑΕΠ, με αποτέλεσμα καθαρή εξυγίανση της τάξης του 1,6 % του ΑΕΠ.

(27) Ο ακριβής προσδιορισμός των σχετικών μέτρων πολιτικής πρέπει να επιβεβαιώνεται ή προσαρμόζεται και να προσδιορίζεται ποσοτικά στους ετήσιους προϋπολογισμούς. Ταυτόχρονα, εξακολουθούν να υπάρχουν ορισμένοι κίνδυνοι όσον αφορά την εφαρμογή της ενδεικτικής δημοσιονομικής στρατηγικής στο σχέδιο. Οι κίνδυνοι αυτοί απορρέουν από το γεγονός ότι η δημοσιονομική προσαρμογή βασίζεται κυρίως στην αύξηση των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων. Η μεγάλη προσπάθεια εξυγίανσης επιβαρύνει τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις και όχι την κυβέρνηση. Μια τέτοια στρατηγική εξυγίανσης μπορεί να έχει πρόσθετες μακροοικονομικές επιπτώσεις, με πιθανές δημοσιονομικές συνέπειες. Ειδικότερα, μια εξυγίανση που βασίζεται στη φορολογία ενέχει τον δημοσιονομικό κίνδυνο είσπραξης χαμηλότερων φορολογικών εσόδων σε σχέση με την παραδοχή του σχεδίου. Το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος για το 2025 προσδιορίζει τα μέτρα πολιτικής μέσω των οποίων θα επιτευχθεί η δέσμευση για τις καθαρές δαπάνες για το 2025 ([13]).

Μεταρρυθμιστικές και επενδυτικές προθέσεις στο σχέδιο που ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και λαμβάνουν υπόψη τις κοινές προτεραιότητες της Ένωσης

(28) Το σχέδιο περιγράφει προθέσεις πολιτικής σχετικές με μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις που ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, ιδίως στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν τη διαδικασία μακροοικονομικών ανισορροπιών, και λαμβάνουν υπόψη τις κοινές προτεραιότητες της ΕΕ. Συγκεκριμένα, το σχέδιο περιλαμβάνει 18 μεταρρυθμίσεις και 11 επενδύσεις, εκ των οποίων 18 λαμβάνουν χρηματοδοτική στήριξη από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και 1 και από τα ταμεία της πολιτικής συνοχής.

(29) Όσον αφορά την κοινή προτεραιότητα της δίκαιης πράσινης μετάβασης, συμπεριλαμβανομένων των στόχων για το κλίμα που ορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1119, το σχέδιο παρουσιάζει τον εκσυγχρονισμό των υποδομών μεταφορών χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, που περιλαμβάνεται στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (στο εξής: ΣΑΑ), στόχος του οποίου είναι η αύξηση του μήκους των ανακατασκευασμένων ή εκσυγχρονισμένων καθαρών σιδηροδρομικών υποδομών. Το μέτρο αυτό αποσκοπεί στην υλοποίηση των ειδικών ανά χώρα συστάσεων του 2019, του 2020, του 2022 και του 2023 σχετικά με τις βιώσιμες δημόσιες συγκοινωνίες και τη μείωση της εξάρτησης από τα ορυκτά καύσιμα. Επιπλέον, το σχέδιο περιλαμβάνει (στο πλαίσιο του ΣΑΑ), έργα που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση των προκλήσεων της πράσινης μετάβασης με την προκήρυξη θεματικών προσκλήσεων υποβολής προτάσεων ευθυγραμμισμένων με τις προτεραιότητες του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη». Η επένδυση αυτή ανταποκρίνεται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις που απευθύνθηκαν στη Σλοβακία το 2019, το 2020, το 2022 και το 2023 σχετικά με τη μείωση της εξάρτησης από τα ορυκτά καύσιμα, την προώθηση της πράσινης μετάβασης και την εστίαση των επενδύσεων στην έρευνα και την καινοτομία. Το σχέδιο παρουσιάζει επίσης άλλα μέτρα για την πράσινη μετάβαση που καλύπτονται από το ΣΑΑ, όπως η μεταρρύθμιση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, η τροποποίηση του νόμου για τα απόβλητα, οι οποίες έχουν ήδη υλοποιηθεί, καθώς και ο νόμος για την προστασία της φύσης και ο νόμος για τα ύδατα. Για την προώθηση της δίκαιης ψηφιακής μετάβασης, η Σλοβακία συμπεριέλαβε μέτρα όπως ένα σύστημα ηλεκτρονικής τιμολόγησης και βελτιωμένες ηλεκτρονικές υπηρεσίες για την οικονομική διοίκηση. Τα μέτρα αυτά αποσκοπούν στην αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής και στην προώθηση μιας πελατοκεντρικής προσέγγισης. Συνδέονται άμεσα με τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις που υποστηρίζουν την ενίσχυση της φορολογικής συμμόρφωσης και την ψηφιοποίηση της φορολογικής διοίκησης, οι οποίες απευθύνθηκαν στη Σλοβακία το 2022, το 2023 και το 2024. Το σχέδιο περιλαμβάνει επίσης επένδυση στην έρευνα και την καινοτομία για τη στήριξη της ψηφιοποίησης της οικονομίας (στο πλαίσιο του ΣΑΑ), η οποία αποσκοπεί στην υλοποίηση των ειδικών ανά χώρα συστάσεων του 2019, του 2020 και του 2024 για τη στήριξη της έρευνας, της καινοτομίας και της ανταγωνιστικότητας. Επιπλέον, το σχέδιο περιλαμβάνει μεταρρύθμιση για τη δημιουργία κεντρικής πλατφόρμας για τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων στον τομέα των πόρων ΤΠ (στο πλαίσιο του ΣΑΑ), η οποία θα συμβάλει στην υλοποίηση των ειδικών ανά χώρα συστάσεων του 2019 και του 2020 σχετικά με τις ψηφιακές υποδομές και τις ποιοτικές δημόσιες υπηρεσίες.

(30) Όσον αφορά την κοινή προτεραιότητα της κοινωνικής και οικονομικής ανθεκτικότητας, συμπεριλαμβανομένου του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, το σχέδιο περιλαμβάνει διάφορα μέτρα. Με σκοπό τη συμβολή στην κοινωνική ανθεκτικότητα, εφαρμόζεται επί του παρόντος μια πιο στοχευμένη πίστωση φόρου, η οποία στηρίζει τις οικογένειες με παιδιά, με ιδιαίτερη έμφαση στα νοικοκυριά χαμηλού εισοδήματος. Το μέτρο αυτό αποσκοπεί στην υλοποίηση των ειδικών ανά χώρα συστάσεων του 2022, του 2023 και του 2024, στο πλαίσιο των οποίων συνιστάται να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα των δημόσιων δαπανών και να καταστεί το φορολογικό μείγμα πιο ευνοϊκό για τη βιώσιμη

([13]) Βλ. γνώμη της Επιτροπής σχετικά με το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος της Σλοβακίας, 26.11.2024, C(2024) 9065 final.

και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Η κοινωνική ανθεκτικότητα συνδυάζεται με την ενεργειακή μετάβαση στην επένδυση που αφορά την ανακαίνιση κατοικιών για ενεργειακά φτωχά νοικοκυριά με στόχο την αύξηση του αριθμού των ανακαινισμένων κατοικιών για άτομα που διατρέχουν κίνδυνο ενεργειακής φτώχειας. Στόχος είναι η υλοποίηση των ειδικών ανά χώρα συστάσεων του 2019, του 2020, του 2022 και του 2023. Επιπλέον, η Σλοβακία συμπεριέλαβε μεταρρύθμιση για την ενίσχυση της ένταξης και της εξάλειψης του διαχωρισμού στην εκπαίδευση στο πλαίσιο μιας νέας δέσμης νομοθετικών μέτρων για τα σχολεία και, ως εκ τούτου, προτίθεται να υλοποιήσει τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2019, του 2020 και του 2024 σχετικά με τη βελτίωση της ποιότητας και της συμπεριληπτικότητας της εκπαίδευσης, ιδίως για παιδιά από μειονεκτούντα περιβάλλοντα. Άλλα μέτρα για τη βελτίωση της κοινωνικής ανθεκτικότητας είναι η ολοκλήρωση της επέκτασης της χωρητικότητας των νηπιαγωγείων (στο πλαίσιο του ΣΑΑ), ο καθορισμός των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών και η προετοιμασία μεθοδολογικού υλικού (στο πλαίσιο του ΣΑΑ), η μεταρρύθμιση των προγραμμάτων σπουδών στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση (στο πλαίσιο του ΣΑΑ), μέτρα τα οποία αποσκοπούν στο σύνολο τους στην υλοποίηση των ειδικών ανά χώρα συστάσεων του 2019, του 2020 και του 2024 για τη βελτίωση της ποιότητας και της συμπεριληπτικότητας της εκπαίδευσης, την ενίσχυση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτή παιδική μέριμνα και την προώθηση της ένταξης των μειονεκτουσών ομάδων. Τα μέτρα για την οικονομική ανθεκτικότητα συνεπάγονται την ανάπτυξη βιομηχανικής πολιτικής της Σλοβακικής Δημοκρατίας για την περίοδο 2027-2035, η οποία αποσκοπεί στην υλοποίηση των ειδικών ανά χώρα συστάσεων του 2019 και του 2024 σχετικά με την ανάγκη ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας. Επιπλέον, η Σλοβακία συμπεριέλαβε μεταρρύθμιση της διακυβέρνησης, της αξιολόγησης και της στήριξης στην επιστήμη, την έρευνα και την καινοτομία (στο πλαίσιο του ΣΑΑ), καθώς και επένδυση για τη στήριξη της συνεργασίας μεταξύ των εταιρειών, της ακαδημαϊκής κοινότητας και των οργανισμών έρευνας και ανάπτυξης. Αμφότερες αποσκοπούν στην υλοποίηση παρόμοιων ειδικών ανά χώρα συστάσεων του 2019, του 2020 και του 2024 για τη στήριξη της έρευνας και της καινοτομίας και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας. Τέλος, για την υλοποίηση των ειδικών ανά χώρα συστάσεων του 2019, του 2023 και του 2024 σχετικά με τις μακροοικονομικές ευπάθειες που αντιμετωπίζει η χώρα σε σχέση με τη στεγαστική αγορά, η Σλοβακία σκοπεύει να τροποποιήσει τον οικοδομικό νόμο, να εξορθολογίσει τις διαδικασίες κατασκευής και να επεκτείνει τη διαθεσιμότητα κατοικιών προς ενοικίαση. Σκοπεύει επίσης να εφαρμόσει τον νόμο για την κρατική στήριξη της δημόσιας στέγασης με σκοπό την αύξηση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές επιλογές ενοικίασης.

(31) Όσον αφορά την κοινή προτεραιότητα της ενεργειακής ασφάλειας, το σχέδιο περιλαμβάνει μεταρρύθμιση σχετικά με την εκπόνηση νομοθετικών προτάσεων για την αποδοτική εφαρμογή τεχνολογιών υδρογόνου, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της ΕΕ και τις εθνικές προτεραιότητες, δεδομένου ότι πρόκειται για το σχέδιο δράσης για μια εθνική στρατηγική για το υδρογόνο που περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο του ΣΑΑ σχετικά με το REPowerEU. Η μεταρρύθμιση αυτή αποσκοπεί στην υλοποίηση των ειδικών ανά χώρα συστάσεων που έλαβε η Σλοβακία το 2020, το 2022 και το 2023 σχετικά με τη μείωση της συνολικής εξάρτησης από τα ορυκτά καύσιμα. Επιπλέον, μέσω της κατασκευής νέων ανανεώσιμων πηγών ηλεκτρικής ενέργειας (στο πλαίσιο του ΣΑΑ), η Σλοβακία αποσκοπεί στην παραγωγή 122,4 MW νέας ηλεκτρικής ενέργειας. Η επένδυση αυτή αποσκοπεί στην υλοποίηση των ειδικών ανά χώρα συστάσεων του 2020, του 2022 και του 2023 που συνιστούν την επιτάχυνση της ανάπτυξης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Επιπλέον, η Σλοβακία συμπεριέλαβε επένδυση (στο πλαίσιο του ΣΑΑ) για τον εκσυγχρονισμό των συστημάτων διανομής ενέργειας, με σκοπό τη διευκόλυνση των διαδικασιών για τη σύνδεση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας με το δίκτυο, και, ως εκ τούτου, προτίθεται να υλοποιήσει τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2020, του 2022 και του 2023.

(32) Όσον αφορά την κοινή προτεραιότητα των αμυντικών ικανοτήτων, το σχέδιο περιλαμβάνει μέτρο για την υλοποίηση επιλεγμένων έργων, τα οποία περιλαμβάνουν ιδίως την ανάπτυξη τροχοφόρων τεθωρακισμένων οχημάτων 8x8 και συστήματος αεράμυνας μεσαίας εμβέλειας, στο πλαίσιο του μακροπρόθεσμου σχεδίου ανάπτυξης του Υπουργείου Άμυνας έως το 2035.

(33) Επιπλέον, το σχέδιο περιλαμβάνει μέτρο πολιτικής για την αντικατάσταση της υφιστάμενης σύνταξης γονέα με μηχανισμό που θα επιτρέπει την επιστροφή μέρους του καταβληθέντος φόρου στους γονείς. Σκοπός του μέτρου είναι η υλοποίηση των ειδικών ανά χώρα συστάσεων του 2019 και του 2024 σχετικά με την ανάγκη διατήρησης της βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών και μείωσης των δαπανηρών μέτρων δαπανών. Επιπλέον, ένα μέτρο για τη μείωση του αριθμού των δημόσιων υπαλλήλων και των εργαζομένων του δημόσιου τομέα κατά 5 000 μεταξύ του 2025 και του 2027 θα συμβάλει στον περιορισμό των δημόσιων δαπανών (ειδική ανά χώρα σύσταση του 2024). Επιπρόσθετα, το σχέδιο περιλαμβάνει επίσης μεταρρύθμιση του κεντρικού συστήματος διαχείρισης των νοσοκομείων (στο πλαίσιο του ΣΑΑ), η οποία αποσκοπεί στην υλοποίηση των ειδικών ανά χώρα συστάσεων του 2019 και του 2020 σχετικά με τη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών όσον αφορά τον τομέα της υγείας και την ανάγκη ενίσχυσης της ανθεκτικότητας του τομέα της υγείας· μεταρρύθμιση σχετικά με τη θέσπιση του νέου δικαστικού δικτύου (στο πλαίσιο του ΣΑΑ), η οποία αποσκοπεί στην υλοποίηση των ειδικών ανά χώρα του 2019 και του 2020 σχετικά με την αποτελεσματικότητα του δικαστικού συστήματος, και μέτρο για τη δημιουργία κοινών κέντρων παροχής υπηρεσιών (στο πλαίσιο του ΣΑΑ) για τη βελτίωση της αποδοτικότητας των βασικών δημόσιων υπηρεσιών, το οποίο αποσκοπεί στην υλοποίηση των ειδικών ανά χώρα συστάσεων του 2020 και του 2024 σχετικά με τη βελτίωση της ποιότητας των δημόσιων υπηρεσιών.

(34) Το σχέδιο παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη συνέπεια και, κατά περίπτωση, τη συμπληρωματικότητα με τα ταμεία της πολιτικής συνοχής και το ΣΑΑ της Σλοβακίας. Ειδικότερα, το σχέδιο περιλαμβάνει επένδυση που περιέχεται στο ΣΑΑ (επένδυση 4 της συνιστώσας 16), με την οποία δημιουργούνται κοινά κέντρα παροχής υπηρεσιών για την αύξηση της αποδοτικότητας και της προσβασιμότητας των βασικών δημόσιων υπηρεσιών. Η χρηματοδότηση για τις ικανότητες προσωπικού των κοινών κέντρων παροχής υπηρεσιών θα εξασφαλιστεί μέσω πρόσκλησης που θα χρηματοδοτηθεί από τα ταμεία της πολιτικής συνοχής.

(35) Το σχέδιο παρέχει επισκόπηση των αναγκών της Σλοβακίας για δημόσιες επενδύσεις που σχετίζονται με τις κοινές προτεραιότητες της ΕΕ. Όσον αφορά την κοινή προτεραιότητα της δίκαιης πράσινης και ψηφιακής μετάβασης, συμπεριλαμβανομένης της συνέπειας με το ευρωπαϊκό νομοθέτημα για το κλίμα, στα μέτρα περιλαμβάνεται η αύξηση της ενεργειακής απόδοσης σε όλους τους τομείς και η αντικατάσταση της χρήσης ορυκτών καυσίμων από πιο βιώσιμες εναλλακτικές λύσεις, με τη διοχέτευση επενδύσεων στην πυρηνική, την ηλιακή και την αιολική ενέργεια. Επιπλέον, οι επενδυτικές ανάγκες επικεντρώνονται στη βελτίωση της πρόσβασης σε ψηφιακές κρατικές υπηρεσίες και της χρήσης τους, σύμφωνα με τον εθνικό στρατηγικό χάρτη πορείας της Σλοβακίας για την ψηφιακή δεκαετία. Για να διασφαλιστεί η κοινωνική και οικονομική ανθεκτικότητα, η Σλοβακία σχεδιάζει να αυξήσει σταδιακά τις δημόσιες δαπάνες για την έρευνα και την ανάπτυξη έως το 2030. Για να αυξηθεί η ενεργειακή ασφάλεια, η Σλοβακία αναγνωρίζει την ανάγκη διαφοροποίησης των εισαγωγών διαφόρων ειδών πρώτων υλών ως μεσοπρόθεσμη επενδυτική λύση με τη δημιουργία νέων διασυνδέσεων και την επένδυση σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και πυρηνική ενέργεια μακροπρόθεσμα. Τέλος, προκειμένου να διασφαλιστεί η ασφάλεια, να εκπληρωθούν οι δεσμεύσεις στο πλαίσιο του ΝΑΤΟ και της ΕΕ και να διατηρηθεί η περιφερειακή σταθερότητα, συνεχίζονται στη χώρα οι επενδύσεις σε έργα εκσυγχρονισμού της άμυνας, με πρωταρχικό στόχο την παροχή νέου και σύγχρονου στρατιωτικού εξοπλισμού πλήρως συμβατού με αυτόν μελών του ΝΑΤΟ. Το σχέδιο περιλαμβάνει αύξηση των αμυντικών δαπανών προς επίτευξη του στόχου της ευθυγράμμισης του 2 % του ΑΕΠ με τις δεσμεύσεις στο πλαίσιο του ΝΑΤΟ.

Συμπέρασμα της αξιολόγησης της Επιτροπής

(36) Συνολικά, η Επιτροπή είναι της άποψης ότι το σχέδιο της Σλοβακίας πληροί τις απαιτήσεις του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

(37) Το Συμβούλιο εκφράζει ικανοποίηση για το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο της Σλοβακίας και θεωρεί ότι η πλήρης εφαρμογή του θα συμβάλει στη διασφάλιση υγιών δημόσιων οικονομικών και στη στήριξη της βιωσιμότητας του δημόσιου χρέους, καθώς και της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης.

(38) Το Συμβούλιο λαμβάνει υπό σημείωση την αξιολόγηση του σχεδίου από την Επιτροπή. Ωστόσο, το Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή να υποβάλλει την αξιολόγησή της για τα μελλοντικά σχέδια σε έγγραφο χωριστό από τις συστάσεις της Επιτροπής για συστάσεις του Συμβουλίου.

(39) Το Συμβούλιο λαμβάνει υπό σημείωση την αξιολόγηση της Επιτροπής για την πορεία των καθαρών δαπανών και τις κύριες μακροοικονομικές παραδοχές του σχεδίου, μεταξύ άλλων σε σχέση με την προηγούμενη καθοδήγηση της Επιτροπής, καθώς και τις επιπτώσεις της πορείας των καθαρών δαπανών του σχεδίου στο δημοσιονομικό έλλειμμα και το δημόσιο χρέος. Το Συμβούλιο λαμβάνει υπό σημείωση την αξιολόγηση της Επιτροπής ότι οι μακροοικονομικές και δημοσιονομικές παραδοχές, αν και διαφέρουν σε ορισμένες περιπτώσεις από τις παραδοχές της Επιτροπής, μεταξύ άλλων επειδή λαμβάνουν υπόψη επικαιροποιημένα μακροοικονομικά και δημοσιονομικά δεδομένα, είναι συνολικά δεόντως αιτιολογημένες και στηρίζονται σε τεκμηριωμένα οικονομικά επιχειρήματα. Το Συμβούλιο λαμβάνει υπό σημείωση τη γενική δημοσιονομική στρατηγική του σχεδίου και τους κινδύνους για τις προοπτικές, οι οποίοι θα μπορούσαν να επηρεάσουν την πραγμάτωση του μακροοικονομικού σεναρίου και των υποκείμενων παραδοχών, καθώς και την υλοποίηση της πορείας των καθαρών δαπανών του σχεδίου. Το Συμβούλιο χαιρετίζει επίσης ιδιαίτερα το γεγονός ότι διενεργήθηκε διαβούλευση με τους σχετικούς συμφεροντούχους σε εθνικό επίπεδο πριν από την υποβολή του σχεδίου. Το Συμβούλιο σημειώνει επίσης ότι οι γεωπολιτικοί κίνδυνοι ενδέχεται να ασκήσουν πίεση στις αμυντικές δαπάνες.

(40) Το Συμβούλιο αναμένει από τη Σλοβακία να είναι έτοιμη να προσαρμόσει τη δημοσιονομική στρατηγική της ανάλογα με τις ανάγκες, για να εξασφαλίσει την υλοποίηση της πορείας των καθαρών δαπανών της. Το Συμβούλιο αποφασίζει να παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς τις οικονομικές και δημοσιονομικές εξελίξεις, περιλαμβανομένων εκείνων στις οποίες βασίζεται το σενάριο του σχεδίου.

(41) Το Συμβούλιο θεωρεί ότι απαιτούνται περαιτέρω συζητήσεις για να εξευρεθεί πριν από τον επόμενο γύρο δημοσιονομικής εποπτείας κοινός τόπος όσον αφορά τις επιπτώσεις των σωρευτικών ρυθμών αύξησης των καθαρών δαπανών για την ετήσια εποπτεία.

(42) Το Συμβούλιο λαμβάνει υπό σημείωση την περιγραφή της Επιτροπής σχετικά με τις μεταρρυθμιστικές και επενδυτικές ανάγκες και προθέσεις που ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, και τονίζει ότι είναι σημαντικό να εξασφαλιστεί η υλοποίηση των εν λόγω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων. Το Συμβούλιο, με βάση τις εκθέσεις που θα υποβάλλει η Επιτροπή, θα αξιολογεί τις εν λόγω μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις και θα παρακολουθεί την υλοποίησή τους στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

(43) Το Συμβούλιο προσβλέπει στις ετήσιες εκθέσεις προόδου της Σλοβακίας που θα περιέχουν, ειδικότερα, πληροφορίες για την πρόοδο υλοποίησης της πορείας των καθαρών δαπανών, όπως ορίζεται από το Συμβούλιο, και την πρόοδο υλοποίησης ευρύτερων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

(44) Σύμφωνα με το άρθρο 17 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, το Συμβούλιο θα πρέπει να συστήσει στη Σλοβακία την πορεία των καθαρών δαπανών, όπως ορίζεται στο σχέδιο,

ΣΥΝΙΣΤΑ στη Σλοβακία:

1. Να διασφαλίσει ότι η αύξηση των καθαρών δαπανών δεν υπερβαίνει τα μέγιστα όρια που καθορίζονται στο παράρτημα Ι της παρούσας σύστασης.

Βρυξέλλες, 21 Ιανουαρίου 2025.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

A. DOMAŃSKI

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Μέγιστοι ρυθμοί αύξησης των καθαρών δαπανών
(ετήσιοι και σωρευτικοί ρυθμοί αύξησης, σε ονομαστικούς όρους)

Σλοβακία

Έτη		2025	2026	2027	2028
Ρυθμοί αύξησης (%)	Ετήσιοι	3,8	0,9	1,6	1,5
	Σωρευτικοί (*)	10,3	11,2	13,0	14,8

(*) Οι σωρευτικοί ρυθμοί αύξησης υπολογίζονται με βάση το 2023 ως έτος αναφοράς. Οι σωρευτικοί ρυθμοί ανάπτυξης χρησιμοποιούνται στην ετήσια παρακολούθηση της εκ των υστέρων συμμόρφωσης στον λογαριασμό ελέγχου.